

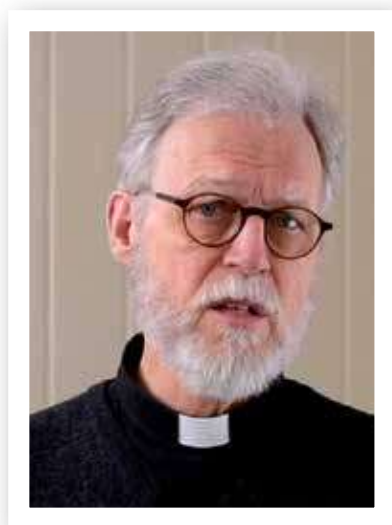
SAMLING 12

Desember – 9. trinn

Tema: Hvordan forstå det femte og sjette bud i våre dager?

Det 5. budet «Du skal ikke slå i hjel!», handler ikke utelukkende om drap eller å ta liv. Selv om budet selvfølgelig gjelder dette i alle mulige former. Også abort er å ta liv og er dekket av dette budet. Et foster er en person fra unnfangelsen av og forsettlig abort vil alltid være persondrap. Men budet må også forstås i lys hvordan vi behandler andre. Gjennom ondsinnet sladder og ord, kan vi virke «drepene» på andre. Å mobbe eller såre andre må sees som innledende handlinger i retning av å «ta liv». Budet er viktig for å vurdere ens egne holdninger, handlinger og ord.

Det 6. budet «Du skal ikke bryte ekteskapet!» handler om å ha en dyp respekt for eget og for andres ekteskap. Ekteskapet er et sakrament og er hellig. Det peker ut over denne virkelighetens eksistens til den himmelske og fremtidige eksistens hos Gud. Ingen har rett eller lov til å bryte sitt eget ekteskap ved å gå inn i et seksuelt forhold med en person utenfor ekteskapet, eller å bryte andres ekteskap ved å etablere et seksuelt forhold med en av de to i deres ekteskap. Men det dreier seg ikke bare om en seksuell relasjon. Det dreier seg også om å respektere et ektepars unike gjensidige relasjon på alle plan ved ikke å virke forstyrrende inn i forholdet. Det dreier seg altså her også om holdninger, handlinger og ord. Et viktig punkt er videre at Kristus skjerpet forbudet mot skilsmisse og avviste sin samtids praksis. Dette gjelder også vår for tid.

p. Arne Kirsebom

ST. KARL LWANGA (Ugandas martyr)

Les om denne helgenen på katolsk.no

Økt 1 – Tema

TEMA: Det femte bud, men også litt om advent og jul

Undertema: Helgener, jul

MÅL:

- Å oppsummere litt rundt advent og jul
- Å sammenligne «julehelgenene» St. Nikolas med martyren St. Karl Lwanga
- Å forstå at det femte bud også gjelder abort

DU TRENGER:

- Advents- og julequiz (R)
- Bibel og [Bibelselskapet | Nettbibelen](#)
- Presentasjon (R): Historien om den Hellige Nikolas vs. historien om St. Karl Lwanga
- Presentasjon av det femte bud (R) m/ YOUCAT Konfirmant, YOUCAT Katekismen + oppgaveark til presentasjonen (R)
- Film/dokumentar om abort (R)

GJENNOMFØRING

En kjapp oversikt av gjennomføringen:

- 1 – En quiz om advent og jul
- 2 – Juleevangeliet (Lukas 2,1–21)
- 3 – Nye helgengrupper
- 4 – Presentasjon av to helgener + oppgaveark
- 5 – Presentasjon: Det femte bud gjelder også abort
- 6 – Avsluttende bønn

1 – Quiz

På nettsiden finner du forslag til quiz.

Før dere gjennomfører quizen kan det kanskje være en lur idé å ta en liten brain-storming om advent og jul. Gjør det gjerne i grupper. Kanskje kan det være litt konkurransepreget: Hvilken gruppe kommer på flest ting som har med advent og jul å gjøre (kristne/katolske ting og tradisjoner).

Det er fint med noen småpremier og trøstepremier enten for brain-stormingen, quizen eller begge dele 😊

2 – Lukasevangeliet: Jesu fødsel

Selv om dere – eller enkelte av konfirmantene – kan ha lest det før, er det alltid fint å lese juleevangeliet for å markere jula. Denne samlingen med konfirmantene er mest sannsynlig en stund før jul, en eller annen gang i løpet av adventstiden. Da er det samtidig like viktig å minne dem på at man ikke skal ta jula på forskudd, men at den eneste grunnen til at dere leser juleevangeliet nå, er fordi dere mest sannsynlig ikke samles midt i juletiden/juleferien. Så, dette er for å forberede dere til jula.

Kanskje kan noen av konfirmantene lese høyt denne gangen, eller du gjør det selv.

I ressursene finner du/dere refleksjonsspørsmål (R) dere gjerne må bruke etter at dere har gjennomgått bibelteksten.

3 – Nye helgengrupper?

Kanskje kan det være fint å velge nye helgengrupper før jul? Det passer bra i forbindelse med presentasjonen av St. Nikolas og St. Karl Lwanga i neste punkt.

De nye gruppene får som vanlig en ny helgen (et helgennavn), men da er det lurt å ikke bruke de to helgenene du nå (i punkt 2) skal presentere.

En liten konkurranse: Be dem huske navnet på sin helgen. Følger dere opplegget til punkt og prikke her, så foreslås det først i januar (Samling 13, Økt 2, punkt 3) at de nye helgengruppene presentere sine helgener.

De som fremdeles husker sin nye gruppes (nye) helgen i januar, får en premie 😊

4 – To helgener

Denne presentasjonen av de to helgenene St. Nikolas av Myra og St. Karl Lwanga, er med på å lage en naturlig overgang mellom tema advent/jul og det femte bud.

St. Nikolas er en helgen vi forbinder med juletiden, mens St. Karl ble drept – han ble en martyr sammen med 21 andre – i Uganda på slutten av 1800-tallet.

Det følger et oppgaveark (R) med til presentasjonen.

5 – Det femte bud gjelder også abort

Nå heter ikke presentasjonen (R) akkurat det. Presentasjonen heter kun «Det femte bud». I dag er likevel abort et kontroversielt tema, og mange (også mange kristne og mange katolikker) synes det er både ille og feil at det femte bud skulle ha noen som helst med abort å gjøre. Dette er fordi mange mener abort ikke har noe som helst med drap å gjøre, men med en kvinnes rett til å bestemme over egen kropp.

Først tar vi tak i det femte bud generelt. Her trekkes både YOUCAT Konfirmant, YOUCAT Katekismen og Bibelen inn. Så stilles følgende spørsmål til konfirmantene:

- Har det femte bud noe med abort å gjøre?

De får tid til å tenke høyt rundt dette.

Her definere vi først det helt praktiske rundt abort, deretter kommer vi inn på det etiske og det den katolske kirke sier om dette; at det virkelig er å avslutte et grynende menneskeliv og er en alvorlig synd.

Avslutt gjerne økta med å se mini-dokumentaren fra [Bli Lys!](#) «Istedenfor abort».

6 – Avsluttende bønn

I YOUCAT Ungdomsbønebokas finnes to bønner (én vi har foreslått tidligere) som kan passe. På side 130 finner dere bønningen «Fredens budbærere», og på side 132 «Mot én av de minste».

Økt 2 – Teori og aktivitet

TEMA: Det sjette bud

MÅL:

- Å forstå verdien og viktigheten av ekteskapet i vårt materialistiske bruk-og-kast-samfunn
- Å forstå at du bryter budet om du lar deg selv fantasere seksuelt om noen som er gift (eller om du selv er gift)

DU TRENGER:

- Minifilmen om «Budene» med refleksjonsoppgaver (R)
- Nye helgengrupper og evt. nye helgenpresentasjoner
- En presentasjon av det sjette bud (R), inkl. YOUCAT Katekismen
- Rollespillet «Krangelen» (R)
- Tilgang på ressurser fra Økt 2, Samling 6 (februar 8. kl.).
- Ekstra: ressurser til diskusjon (R) og/eller en presentasjon av de nye helgengruppene.

GJENNOMFØRING

En kjapp oversikt:

- 1 – Minifilmen «Budene» og refleksjonsspørsmål
- 2 – En presentasjon av det sjette bud
- 3 – Et rollespill: Krangelen (R)
- 4 – Litt mer om ekteskapet
- 5 – Diskusjon om ekteskapet (ekstra) og evt. nye helgenpresentasjoner av gruppene (eller se på slutten av Økt 3)

1 – «Budene»

I minifilmen «Budene» møter vi noen ungdommer som deler sine tanker først og fremst om budene generelt, men så spesielt om det femte, og til slutt om det sjette bud.

Både det femte og det sjette bud kan være svært såre temaer å ta tak i for konfirmantene, da de f.eks. kan ha en mor, bestemor, eldre søster eller venn som har hatt en abort. Enda vanskeligere er det når det gjelder det sjette bud. Det kan være at rundt halvparten av konfirmantene dine har skilte foreldre. Dette er ikke nødvendigvis fordi de har brutt det sjette bud, men det *kan* også være at dette er tilfelle. Det kan derfor være lurt å si noe slikt som dere (du og konfirmantene dine) – selv om dere snakker om både ekteskapets sakrament og nå det sjette bud – aldri skal vurdere eller dømme andre i forbindelse med dette. Det viktigste er at man passer på seg selv; at man lever så godt man får det til etter de regler og retningslinjer Gud har gitt oss.

VIKTIG: Når ungdommene i mini-filmen snakker om abort, er de tydelig på at abort ikke er et barns eller en ungdom sin feil. Når de snakker om det sjette bud, legges det også vekt på at man ikke skal dømme andre, men la det være en sak mellom Gud og de/den det gjelder.

I ressursene finner du refleksjonsspørsmål (R) som kan være fine å bruke etter dere har sett filmen.

2 – Det sjette bud

Det er lurt å gi konfirmantene en kort med grundig gjennomgang av hva både Bibelen og den Katolske kirke (YOUCAT Katekismen) sier om det sjette bud. I presentasjonen på nettsiden (R) kommer du inn på begge deler. Det kan være fint for konfirmantene å ha begge bøker tilgjengelig slik at de selv kan slå opp/finne frem til det dere gjennomgår.

3 – Rollespill

På nettsiden finner du et rollespill om en krangel mellom to som elsker hverandre (kanskje er gift) der den ene beskylder den andre for å være utro (R). Bruk dette gjerne. Rollespillet har en fin avslutning/løsning.

4 – Om ekteskapet (repetisjon)

I Økt 2, Samling 7 (mars, 8. kl.) ligger det mye materiell om ekteskapets sakrament. Kanskje er det ting her du/dere vil se på igjen som minifilmen «Du er verd det», eller intervjuet «Snorre og Kristine». Kan det være lurt å snakke litt mer om ekteskapets sakrament og/eller om kroppens teologi? Kanskje rakk dere ikke å gjennomgå/se på så mye av det som lå her i fjor-? Vel, da har dere sjansen nå.

5 –Diskusjon (ekstra)

Lag en fiktiv diskusjon der du enten deler hele konfirmantgruppa i to grupper, og hver gruppe skal enten være for eller mot det sjette bud, eller du kan formulere diskusjonstema som du selv ønsker, så lenge det passer inn under det sjette bud. På nettsiden finner du forslag til hvordan man kan organisere en slik diskusjon.

Det går også an å sette to og to helgengrupper opp mot hverandre (i diskusjon).

VIKTIG (står også i ressursene): Du må hjelpe konfirmantene å **naturlig komme til en avslutning/konklusjon som passer inn i den katolske lære** slik at du unngår å avslutte med at de som er «imot det sjette bud» vinner. Se forslag i ressursene (R).

Økt 3 – Aktivitet

TEMA: Det femte og sjette bud

MÅL:

- Å engasjere seg mer i hva disse budene betyr via rollespille/å lage film

DU TRENGER:

- Videoutstyr (det holder med å kunne ta opp på mobilen)
- Evt. kostymer, skrivesaker, og annet dere ser dere måtte trenge

GJENNOMFØRING

En kjapp oversikt:

1 – Konfirmantene lager sin egen minifilm*

2 – Vi deler/ser minifilmene

*Har dere ikke mulighet til å filme, kan dette også være et drama som dere fremfører for hverandre.

---

1 – Lag din egen film

Hvis du nå føler du har fått valgt gode helgengrupper denne gangen, kan du gjerne la helgengruppene jobbe sammen om denne oppgaven.

Målet er at de nå selv skal lage en minifilm. Her skal de late som de intervjuer ungdommer uttrykker både sin frustrasjon, men også sin forståelse for både det femte og den sjette bud.

På nettsiden ligger det forslag/mal konfirmantene kan bruke (eller du kan gjennomgå med dem) om hvordan man planlegger og gjennomfører dette. En av oppgavene blir å lage et manus, slik at de vet hva de skal si (og det blir ordentlig og ikke tull) når de filmer.

Står de helt fast, de greier ikke (av forskjellige årsaker) å lage et manus, så bruk gjerne et av manusforslagene fra nettsiden. De kan også ta et av disse og skrive det om.

Når de filmer må de være litt adskilt fra hverandre så de ikke forstyrrer hverandre.

Dere kan trenge god tid til dette.

2 – Presentasjon av filmene

Til slutt, eller neste gang dere samles, viser dere videoene til hverandre. Hvis det ikke ble videoer, men skuespill, kan de fremføre disse.

Økt 4 – Sosialt

TEMA: Det doble kjærlighetsbudet, Adventsaksjonen, juleverksted og menighetens ungdomsgruppe

MÅL:

- Å repetere det doble kjærlighetsbudet
- Hva er adventsaksjonen: Å gjøre noe for andre (nestekjærlighet)
- Å integrere konfirmantene i ungdomslaget
- Å delta i adventsaksjonen og mulig juleverksted (forberedelse til aksjonen)

DU TRENGER:

- Å kontakte lederne for ungdomslaget, evt. NUK, og å planlegge med disse/denne
- Presentasjon av det doble kjærlighetsbudet, Adventsaksjonen, men også av NUK og ungdomslaget i menigheten (R)
- Film (The Bibel Project/Bibelselskapet): om Matteus (R), Del 1
- Utstyr/ting du som konfirmantleder kan bidra inn i Adventsaksjonen med

GJENNOMFØRING

En kjapp oversikt:

- 1 – En presentasjon/repetisjon: Det doble kjærlighetsbudet
- 2 – En presentasjon av Adventsaksjonen, evt. ungdomslaget og NUK
- 3 – Å legge en plan for konfirmantenes deltakelse i Adventsaksjonen

---

1 – Hva er det doble kjærlighetsbudet?

Hvis dere ikke har snakket om den nye og den gamle pakt ennå, så kan det være lurt å gjøre det. I ressursene til forrige samling finner du litt informasjon om dette (R).

Det kan også være en idé å se første del 1 (av 2) om Matteusevangeliet. Her sammenlignes Jesus og Moses. Du finner lenke til filmen i Økt 5 og i ressursene (R).

Jesus lærte oss:

«Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand. [...] Du skal elske din neste som deg selv. ...» Matt 22,37–40

Hvis du alltid tar hensyn til dette budet, vil du uten problemer etterleve alle de 10 budene.

Så, hvorfor snakke om det doble kjærlighetsbudet nå? Vel, i adventstiden venter vi på Jesus, vår frelser, som ga oss dette budet. Da hovedtemaet i denne økta handler å hjelpe andre i Guds navn* – med andre ord være en god neste – passer budet godt inn når det handler om å vise nestekjærlighet, slik vi gjør i Adventsaksjonen.

* Adventsaksjonens blir drevet av den katolske organisasjonen Caritas. Derfor kan vi si at å delta her er direkte linket opp mot det doble kjærlighetsbudet: vi både elsker vår Herre og vår neste ved å delta i denne innsamlingsaksjonen.

I ressursene finner du refleksjonsspørsmål til det doble kjærlighetsbudet.

I januar (Samling 13) kommer vi for øvrig tilbake til de fire siste budene.

2 – Ungdomslaget, NUK og Adventsaksjonen

Det finnes en presentasjon av alt dette i ressursene (R), men det beste er kanskje om du får noen fra ungdomslaget (hvis dere har ungdomslag) eller fra NUK til å komme å fortelle om alt dette.

Hvis dere ikke har ungdomslag, kan det være en idé å samarbeide med NUK om å starte et. I ressursene finner du kontakter og informasjon om dette (R).

Men, først og fremst er det Adventsaksjonen akkurat nå. Hvis ungdomslaget finnes og de pleier å ha (og skal ha dette året) Adventsaksjonen, kan dine konfirmanter nå bli en del av det ungdomslaget har planlagt. Her er det lurt å være tidlig ute. Det kan godt tenkes ungdomslaget gjerne vil ha din hjelp (som kateket) til å arrangere ting som juleverksted (for å lage ting til aksjonen) og den del andre praktiske ting.

Noen ungdomslag har hatt overnattingshelger i forbindelse med Adventsaksjonen, der det både informeres om aksjonen, og man lager ting som skal selges. Skal dette skje, kan alle konfirmantene delta på en gang (mest sannsynlig). Til selve salget og innsamlingen av penger, kan det være konfirmantene må deles inn i grupper (se neste punkt).

Selv om det er meningen at ungdomslaget skal drifte og være ansvarlige for Adventsaksjonen selv, kan de ha god bruk for voksenstøtte. Trenger de din (voksen-) hjelp, og du trenger ideer, så se gjerne forslagene på nettsiden til både ting man kan lage og selge, og ideer til hvordan man kan gjennomføre aksjonen. Det kan godt hende du får en svært positiv respons hvis du tilbyr deg å hjelpe til med adventsaksjonen. Men har de allerede lagt en plan, er det lurt at du ber om at dine konfirmanter kan få være med og bidra, noe det ville være rart om ungdomslaget sa nei til.

Konfirmantene er kanskje ikke utgangspunktet så happy for at de skal gjøre nok en ting (i tillegg til å komme på konfirmantundervisning og til messer), derfor vil det være viktig de ikke blir bedt om å kutte ut en annen aktivitet (som de har svært lyst til) på grunn av Adventsaksjonen. Det anbefales at alle slike ekstraopplegg – helst med datoer og tider – blir opplyst om på begynnelsen av året. Du – og ungdomslaget – må kanskje derfor planlegge adventsaksjonen på våren eller sommeren før konfirmantåret begynner (dere har på dette tidspunkt ikke fått temaet for aksjonen fra Caritas/NUK før NUK har hatt sitt landsmøte i september, men det går an å planlegge en del praktiske ting likevel).

3 – Gjennomføringen av /deltakelsen i Adventsaksjonen.

Når aksjonen skal settes ut i verk, betyr ikke det at du, bare fordi du er konfirmantkateket, skal være med på absolutt alt. Da er det lurt at du har noen (andre) som kanskje kan bekrefte at konfirmantene har vært til stede og deltatt. Disse andre kan være konfirmantenes foresatte. Det kan også være at ungdomslaget har en eller flere voksenkontakter (R)* (kanskje i regi av menighetsrådet).

*Hvis ungdomsgruppa ikke har en voksenkontakt anbefales det sterkt å oppfordre til at de får dette.

Når det skal selges ting, penger skal samles inn, det skal være loddtrekning, osv. kan det være at en del av dette skjer over flere helger i adventstiden, og dermed kan det hende ikke alle konfirmantene skal delta på alt hver gang. Igjen: datoer og tider for når det er ønskelig (eller forventet) at konfirmantene deltar MÅ på plass tidlig!

Kanskje er det lurt å gjøre seg noen notater underveis i dette opplegget slik at du ser hva som fungerte og ikke fungerte. Da blir det lettere å delta neste gang.

Lykke til med Adventsaksjonen!